

พฤติการณ์อันควรสงสัยว่ามีการฉ้อโกงและทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

๑. ข้อร้องเรียนจากผู้เข้าร่วมประมูล

ข้อร้องเรียนจากผู้เข้าร่วมประมูลและฝ่ายอื่นๆ ข้อร้องเรียนเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการฉ้อฉลและการทุจริตในโครงการที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากธนาคาร ข้อร้องเรียนจำนวนมาก แม้จะไม่ได้กล่าวถึงการฉ้อฉลและการทุจริตแต่ในการสืบสวนสอบสวนมักจะนำไปสู่การเปิดเผยการกระทำมิชอบดังกล่าว ตัวอย่าง เช่น ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับวัสดุที่ขาดหายไปหรือวัสดุที่มีข้อบกพร่องแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถที่ต่ำ แต่ยังคงอาจชี้ให้เห็นว่าการยอมรับวัสดุที่มีข้อบกพร่องเป็นการแลกเปลี่ยนกับสินบน ข้อร้องเรียนอาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือความเสี่ยงประเภทใดๆ ก็ได้

๒. สัญญาย่อยที่มีมูลค่าต่ำกว่าวงเงินจัดซื้อจัดจ้าง

สัญญาจำนวนมากที่มีมูลค่าต่ำกว่าวงเงินขั้นต่ำของการจัดซื้อจัดจ้างเพียงเล็กน้อย (แบ่งแยกวงเงินจัดซื้อจัดจ้าง) ในโครงการที่การฉ้อฉลหรือการทุจริตผู้กระทำผิดมักจะพยายามหลีกเลี่ยงการตรวจสอบในระดับที่สูงขึ้น หรือการประมูลแบบแข่งขันราคาในลักษณะนี้พวกเขาจะปรับสัญญาให้ต่ำกว่าวงเงินจัดซื้อจัดจ้างเพียงเล็กน้อยหรือเจตนาแบ่งแยกสัญญาออกเป็นสัญญาย่อยหลายๆ สัญญาอย่างชัดเจน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว

๓. รูปแบบของการประกวดราคาที่ผิดปกติ

๑. การเสนอราคาแตกต่างกันอย่างชัดเจนเป็นเปอร์เซ็นต์อย่างเป็นแบบ เช่น ๑% ๓% ๑๐% (ตรวจสอบในรายงานผลการพิจารณาการเสนอราคา)

๒. การเสนอราคาใกล้เคียงกันมากหรือห่างกันมากอย่างที่อธิบายไม่ได้ เช่น ระหว่างราคาต่ำสุดและราคาต่ำสุดรองลงมาห่างกันน้อยกว่า ๑% หรือมากกว่า ๑๐% (ตรวจสอบในรายงานผลการพิจารณาการเสนอราคา)

๓. ราคาที่เสนอโดยผู้แพ้การประมูลเป็นตัวเลขหลักถ้วนๆ หรือตัวเลขที่ผิดปกติ เช่น ๓๕๕,๐๐๐ หรือ ๖๕,๘๘๘,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ (ตรวจสอบในรายงานผลการพิจารณาการเสนอราคา)

๔. ราคาที่เสนอสูงมากโดยอธิบายไม่ได้ เช่น ราคาทั้งหมดหรือองค์ประกอบของราคาที่เสนอสูงกว่าราคาประเมินอย่างไม่สมเหตุผล (ตรวจสอบในรายงานผลการพิจารณาการเสนอราคา)

๕. ผู้เสนอราคาที่แพ้การประมูลกลายเป็นผู้รับจ้างช่วง (ตรวจสอบในรายงานผลการพิจารณาการเสนอราคา)

๖. มีการหมุนเวียนผู้ชนะการประมูล

๗. การพิจารณาผลการประกวดราคาหรือการประกาศผล หรือลงนามในสัญญาล่าช้าอาจบ่งชี้ว่ามีการต่อรองเงื่อนไขของการทุจริต

๘. มีการขยายหลักประกันของประกวดราคาซ้ำ

ในการประกวดราคาที่มีการสมยอมกันผู้ชนะการประมูลจะประสานกับผู้เข้าร่วมประมูลคนอื่น ๆ ให้เสนอราคาที่ทำให้ราคาของผู้ชนะการประมูลเสนอเป็นราคาต่ำสุดรวมถึงการประสานงานการจัดทำข้อเสนอราคาในนามของผู้เข้าร่วมประมูลที่สมยอมราคากัน ผู้ชนะการประมูลอาจใช้บริษัทย่อย บริษัทในเครือหรือบริษัทบังหน้า (บริหารที่จัดตั้งขึ้นมาบังหน้าเพื่อกระทำการกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย) เพื่อให้เข้ายื่นข้อเสนอที่มีราคาสูงมากๆ หรือข้อเสนอที่มีเงื่อนไขพิเศษที่รับไม่ได้ ในหลายกรณีผู้สืบสวนสอบสวนระหว่างประเทศตรวจพบว่าผู้ชนะการประกวดราคาส่งแฟกซ์ข้อเสนอราคาของผู้เข้าร่วมประมูลทั้งหมดจากเครื่องแฟกซ์เครื่องเดียวกัน

ผู้สืบสวนสอบสวนระหว่างประเทศพบตัวบ่งชี้เพิ่มเติม เช่น ผู้เข้าร่วมประมูลมีชื่อสกุลที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เบอร์แฟกซ์เดียวกัน หรือข้อเสนอราคาที่มีหลักประกันของประกวดราคามีเลขที่ต่อเนื่องกันซึ่งชี้ให้เห็นว่าซื้อโดยผู้ซื้อคนเดียว การตรวจสอบเอกสารประกวดราคาอย่างละเอียดจะพบว่า มีรูปร่างหน้าตาหรือการใช้รูปแบบการเขียนแบบเดียวกัน การสะกดคำผิดเหมือนกัน ฯลฯ ในบางอุตสาหกรรมหรือบางแห่งที่การสมยอมราคาประมูลเป็นไปอย่างแพร่หลายราคาประมูลมักจะสูงกว่าราคาที่รัฐบาลประมาณไว้ถึงร้อยละ ๓๐ หรือมากกว่า

๔. ค่าธรรมเนียมตัวแทนที่สูงเกินไป

ค่าธรรมเนียมตัวแทนและราคาสินค้าที่สูงเกินไป ค่าธรรมเนียมสามารถนำมาใช้ซ่อนเร้นอำพรางการจ่ายเงินโดยมิชอบ ค่าธรรมเนียมเหล่านี้มักอยู่ในรูปของค่าใช้จ่ายสำหรับตัวแทนซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องจ่าย (รู้จักกันในนามของนายหน้า ตัวแทน หรือผู้ประสานงาน) ในระดับสากลพบใน ๒ ลักษณะในโครงการที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากธนาคาร

๑. ผู้รับจ้างต่างประเทศจ้างตัวแทนในประเทศเพื่อช่วยจัดทำข้อเสนอราคาและเจรจาต่อรองสัญญา ค่าธรรมเนียมที่จ่ายให้แก่ตัวแทนในประเทศไม่ได้แบ่งแยกชัดเจนและหรือไม่ลงรายการและมักจะใช้เป็นสินบนตามที่ได้ตกลงไว้

๒. หน่วยจัดซื้อสั่งซื้ออุปกรณ์สำนักงานจากคนกลางตามราคาที่กำหนดต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ นายหน้าซื้ออุปกรณ์จากบริษัทในประเทศด้วยราคาต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต่ำกว่ามาก (หรือซื้ออุปกรณ์ทดแทนที่ถูกกว่า) และได้รับกำไรหรือแบ่งกำไรกับเจ้าหน้าที่พัสดุ

๕. ผู้เข้าประมูลที่น่าสงสัย

ผู้เข้าประมูลเป็นองค์กรที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ถ้าหากคุณมีข้อสงสัยเกี่ยวกับผู้ชนะการประมูล ควรต้องทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยค้นหาจากสมุดโทรศัพท์ ตรวจสอบเว็บไซต์ของผู้ชนะการประมูล ฯลฯ เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าผู้ชนะการประมูลเป็นองค์กรถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

๑. คนที่ไม่ซื่อสัตย์ตั้งบริษัท/บริษัทที่ปรึกษาปลอม (ที่ไม่มีตัวตน) ขึ้นมาเพื่อรับสัญญา
๒. เจ้าหน้าที่โครงการตั้งผู้รับจ้างปลอมขึ้นมาเพื่อส่งใบเรียกเก็บเงินปลอม
๓. ผู้ร่วมประมูลงายื่นข้อเสนอราคาสูงกว่าเพื่อให้ผู้ที่กำหนดไว้เป็นผู้ชนะการประมูลได้รับการคัดเลือก และทำให้เห็นว่ามีการแข่งขันกันจริง

๖. ผู้เสนอราคาต่ำสุดไม่ได้รับการคัดเลือก

ข้อเสนอราคาต่ำสุดถูกพิจารณาอย่างไม่สมเหตุสมผลว่ามีคุณสมบัติไม่ตรงตามข้อกำหนด สัญญาเดื่อนี้บ่งชี้ถึงการฮั้วประมูล เจ้าหน้าที่โครงการที่มีผลประโยชน์แอบแฝงหรือหวังว่าจะได้รับเงินตอบแทนจากผู้รับจ้าง (บางครั้งในนามของเจ้าหน้าที่รัฐคนอื่น ๆ) มักจะกีดกันคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาให้พิจารณาว่าข้อเสนอที่ราคาต่ำสุดมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่กำหนด จึงมีผลทำให้ผู้รับจ้างที่พวกเขาพอใจซึ่งมักจะเสนอราคาสูงกว่าและ/หรือมีคุณสมบัติเกือบไม่ตรงตามข้อกำหนดเป็นผู้ได้รับสัญญา

๗. การทำสัญญาจ้างซ้ำกับผู้รับจ้างรายเดิม

การทำสัญญาจ้างอย่างไม่สมเหตุสมผลและ/หรือซ้ำกับผู้รับจ้างรายเดียว คำขอให้ยกเว้นการดำเนินการตามแผนจัดซื้อจัดจ้างที่ได้อนุมัติไว้แล้วเพื่อทำสัญญาจ้างกับผู้ประมูลรายหนึ่งรายใด ควรจะต้องถูกตรวจสอบอย่างใกล้ชิด คำขอเหล่านี้มักจะอ้างเหตุผลเรื่อง “ความจำเป็นเร่งด่วน” สัญญาจ้างลักษณะนี้กระทำบนพื้นฐานของหลักการและเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง หรือถูกแบ่งแยกเป็นสัญญาย่อยเพื่อให้มูลค่าของสัญญาต่ำกว่ามูลค่าขั้นต่ำของการจัดซื้อจัดจ้าง

๘. การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและมูลค่าของสัญญา

การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและมูลค่าของสัญญาอย่างไม่สมเหตุสมผล การเปลี่ยนแปลงปริมาณหรือประเภทของงานและ/หรือเพิ่มราคาในสัญญาเดิมที่ยื่นไว้ ก่อนที่จะมีการเซ็นสัญญาควรจะต้องตรวจสอบอย่างละเอียด ผลกำไรอาจเกิดจากการเพิ่มราคาและ/หรือปริมาณงานในช่วงระหว่างเวลาที่ผู้รับจ้างได้รับการคัดเลือกและเซ็นสัญญาโดยการเปลี่ยนแปลงขอบเขต (การมีส่วนร่วมของ) บุคลากรหลักอัตราการผลิตต่อหน่วยหรือเงื่อนไขทั่วไปของสัญญา นอกจากนี้เมื่อมีการดำเนินการตามสัญญาผู้รับจ้างอาจจะทำงานที่มีมูลค่าและปริมาณน้อยกว่าและ/หรือไม่ดำเนินการตามชั่วโมงทำงานที่ได้ตกลงกัน

๙. คำสั่งเปลี่ยนแปลงสัญญา

คำสั่งให้มีการเปลี่ยนแปลงหลักจากมีการลงนามในสัญญาและระหว่างการดำเนินการ มักมีคำสั่งให้มีการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ครั้ง ในขณะที่บางสภาพการณ์คำสั่งเปลี่ยนแปลงสัญญาเป็นไปโดยถูกต้อง แต่ก็มีบางสภาพการณ์ที่ลูกค้าและผู้รับจ้างสมยอมกันเพื่อเพิ่มมูลค่าของสัญญาโดยไม่มีผลผลิตหรืองานใหม่เพิ่มขึ้นเลย

๑๐. งาน/บริการที่มีคุณภาพต่ำ

การส่งมอบสินค้า/บริการมีคุณภาพต่ำหรือไม่มีการส่งมอบ การสืบสวนสอบสวนระหว่างประเทศและการตรวจสอบรายละเอียดการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่า สินค้า งาน หรือบริการที่มีคุณภาพต่ำหรือไม่ได้ส่งมอบเป็นตัวชี้วัดอย่างดีของการฉ้อฉลและการทุจริต

เมื่อผู้รับจ้างใช้สินบนและเงินใต้โต๊ะหรือสมยอมกันกับผู้ประมูลรายอื่นเพื่อให้ได้รับโครงการต้นทุนโดยมิชอบเหล่านี้จะถูกเรียกคืนเพื่อคงไว้ซึ่งผลกำไรโดยวิธีการที่ใช้กันมากที่สุด คือ

๑. เพิ่มราคางาน/สินค้า/บริการในสัญญา
๒. ส่งมอบงาน/สินค้า/บริการน้อยกว่าที่กำหนด
๓. ส่งมอบงาน/สินค้า/บริการที่มีคุณภาพต่ำกว่าที่กำหนด

ที่มา

บทความวิชาการจาก
สำนักงาน ปปช.